Kā lietot **Smart-ID?**

Materiāls vieglajā valodā

Kas ir **Smart-ID**?

Smart-ID ir drošs un ērts atpazīšanas rīks internetā.

Smart-ID ikdienā lieto vairāk nekā puse Latvijas iedzīvotāju.

Smart-ID ir bezmaksas mobilās ierīces programma.
Tā ļauj attālināti tev pierādīt,
ka tieši tu konkrētā brīdī darbojies internetā.
Smart-ID var būt tavā mobilajā telefonā vai planšetē.

Ar Smart-ID tu vari:

- apstiprināt maksājumu internetā;
- parakstīt dokumentus;
- pieteikties e-pakalpojumiem, piemēram,
  pierakstīties rindā uz jaunu pasi
  Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē.

Smart-ID lietot ir vienkārši, droši un ātri.

Smart-ID strādā pēc dubultas drošības principa:

1. Vispirms tu pierādi sevi kā konkrētā
   mobilā telefona vai planšetes lietotājs.
2. Pēc tam tu savas darbības internetā apstiprini ar PIN kodu.

Sargā savu Smart-ID no svešiem cilvēkiem.

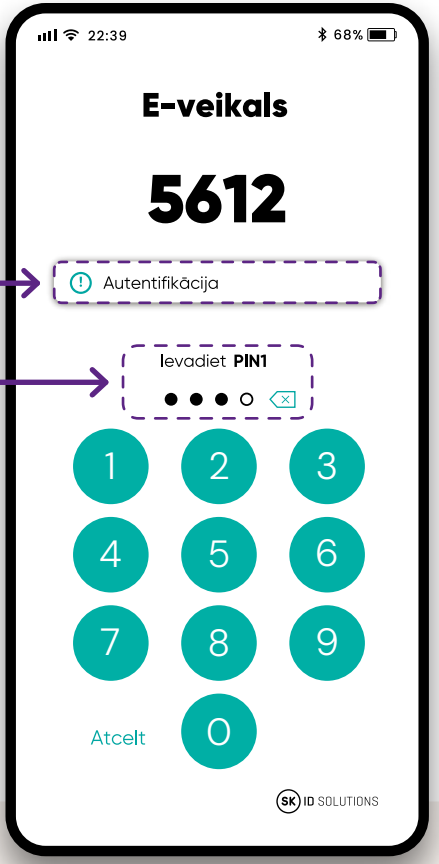
Piemēram, neuzstādi savu Smart-ID svešā telefonā.
Tu nevienam nedod lietot savu pasi.
Tāpat tu nevienam nedod lietot savu Smart-ID.

Ar ko **PIN1** atšķiras no **PIN2**?

PIN1

Ar PIN1 tu pierādi,
ka tieši tu konkrētā brīdī
esi internetā.

PIN1 kodā ir vismaz 4 cipari.

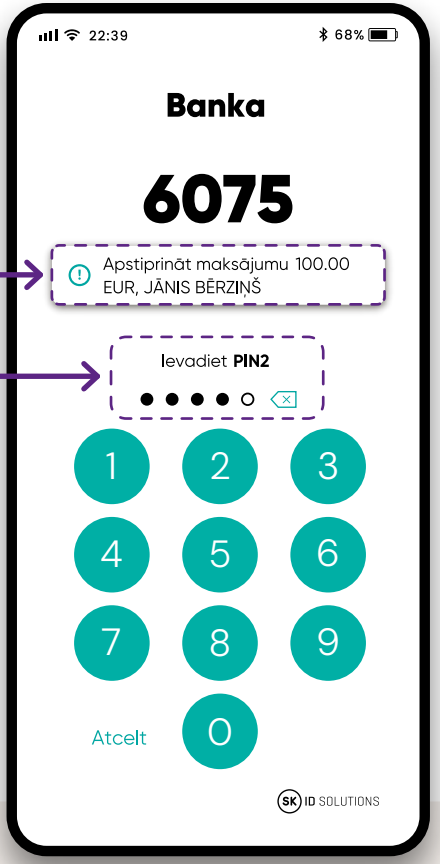
Dzīvē tu parādi savu pasi.
Internetā tu ieraksti PIN1.

Svarīga informācija par pirkumiem ar karti internetā

Interneta veikalos dažreiz pirkumu tu apstiprini tikai ar PIN2.

PIN2

Ar PIN2 tu apstiprini darījumu.
Piemēram, naudas pārskaitījumu.

PIN2 kodā ir vismaz 5 cipari.

Pēc PIN2 ievadīšanas darījumu atcelt vairs nevar!

Vienmēr pārbaudi!

Vai tiešām tu sāki šo darījumu?

Dažreiz esam ļoti aizņemti.
Tad mēs kļūstam neuzmanīgi.
Tomēr naudas lietās vienmēr jāuzmanās!
Vienmēr pārbaudi,
vai tiešām tu pats sāki šo darījumu?

Vai informācija par pakalpojumu sniedzēju ir pareiza?

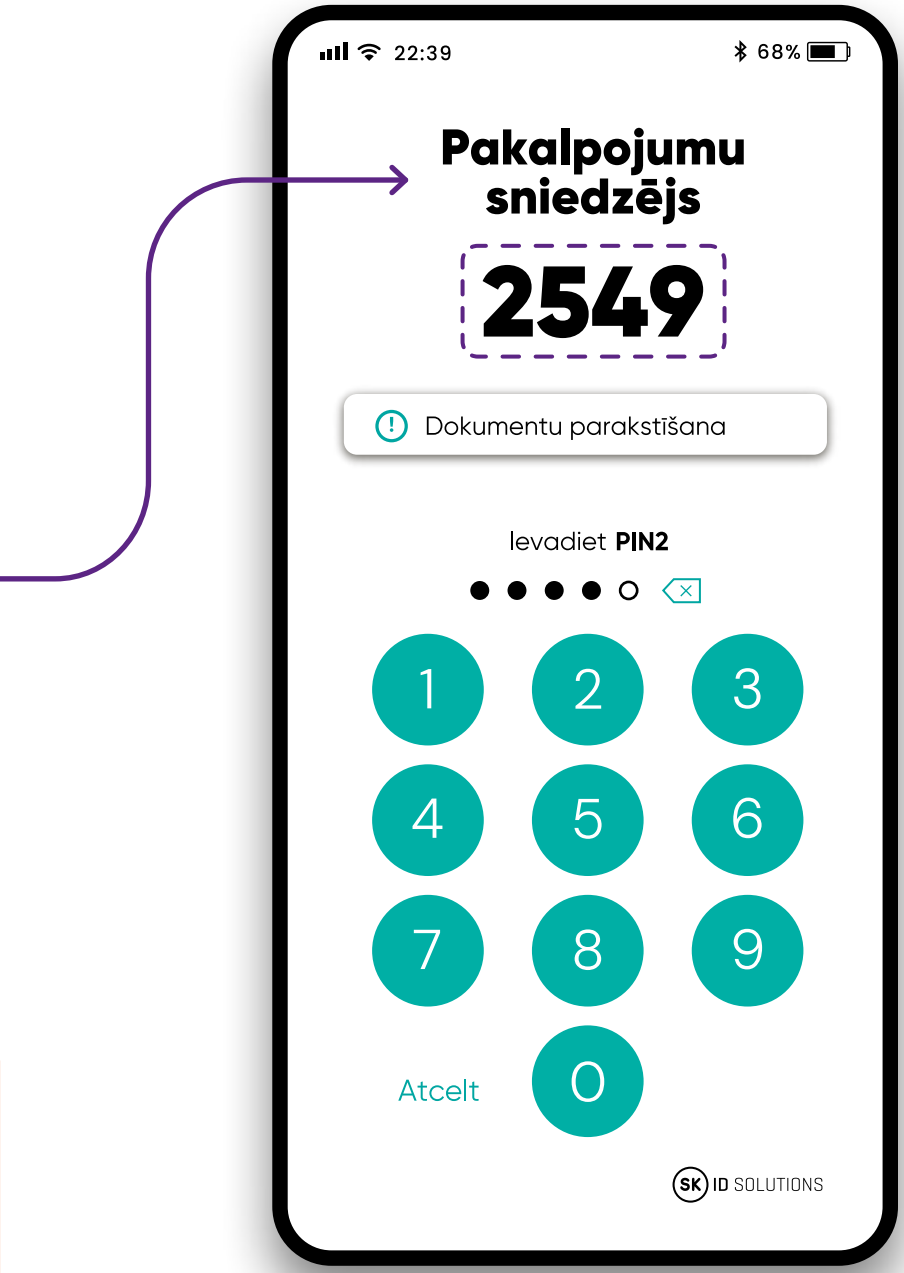
Informāciju par pakalpojumu sniedzēju var redzēt ekrāna augšējā daļā.

Vai nosaukums pakalpojumu sniedzēja mājas lapā sakrīt ar nosaukumu,
ko redzi ekrānā?

**Turpini darījumu tikai tad,
kad esi drošs par to.**

Svarīga informācija par valsts iestāžu e-pakalpojumiem

Ļoti bieži valsts iestāžu e-pakalpojumos parādās citas iestādes nosaukums.
Parasti tā ir Valsts reģionālās attīstības aģentūra.
Neuztraucies!
Šī aģentūra tiešām nodrošina valsts iestāžu e-pakalpojumus.

22:39
68%
Pakalpojumu sniedzējs
2549
Dokumentu parakstīšana
levadiet PIN2
1
2
3
4
5
6
7
8
9
Atcelt
0
SK ID SOLUTIONS

Vienmēr pārbaudi!

Maksājuma veidu

Lasi uz savu mobilo telefonu vai planšeti atsūtīto informāciju par darījumu.

Vai tu pieslēdzies internetbankai?

Vai tu apstiprini maksājumu?

Vai tu paraksti dokumentu ar elektronisko parakstu?

Naudas saņēmēja vārdu un uzvārdu vai nosaukumu

Lasi uz savu mobilo telefonu vai planšeti atsūtīto informāciju par naudas saņēmēju.

Vai tu tiešām pārskaiti naudu šim cilvēkam?

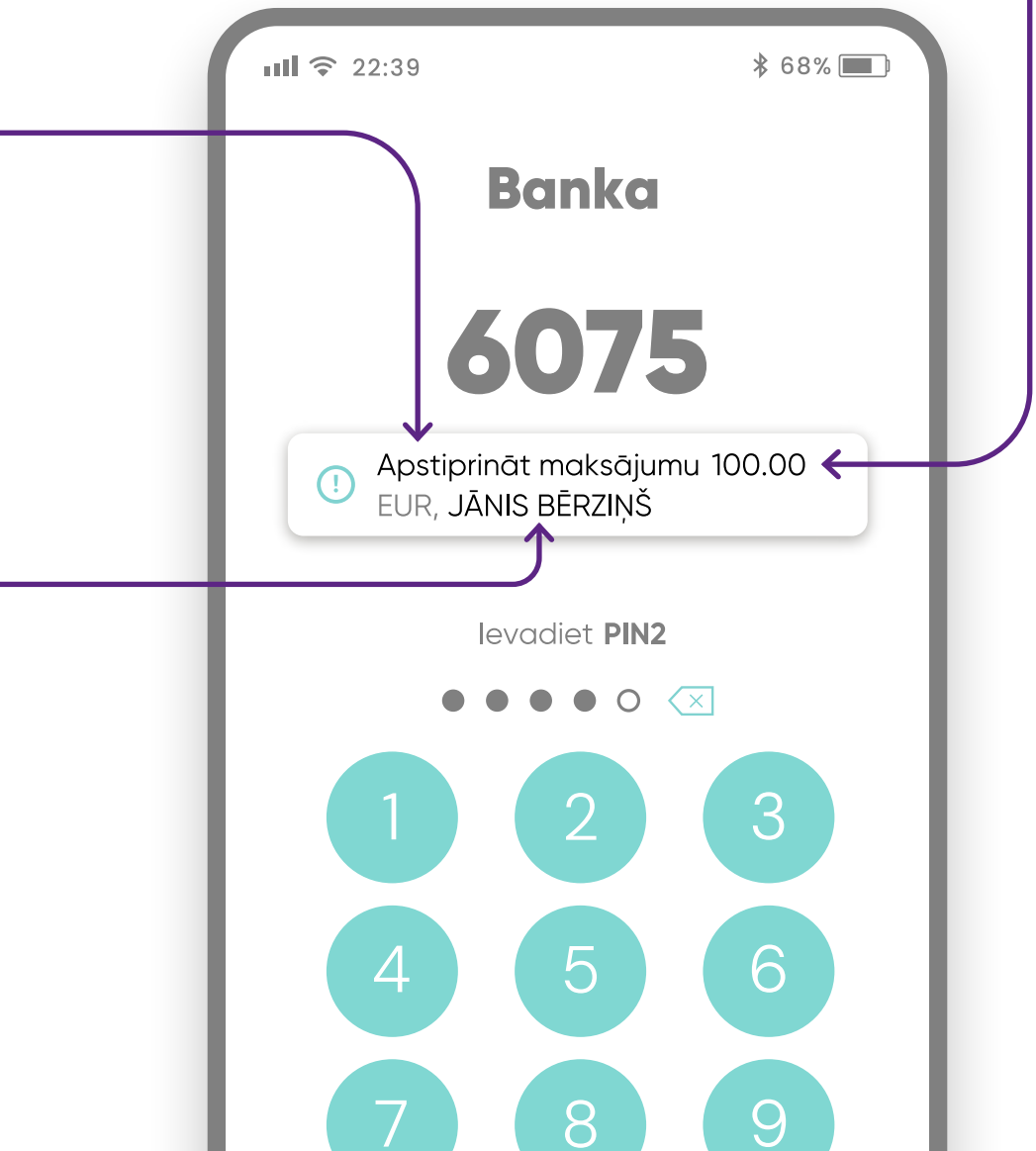
Ja informācija nesakrīt,
atcel maksājumu.

Vai maksājuma summa ir pareiza?

Lasi uz tavu mobilo telefonu vai planšeti atsūtīto informāciju par maksājumu.

Cik lielu maksājuma summu tu apstiprini?

Vai summa ekrānā ir pareiza?

Vienmēr pārbaudi!

Vai darījums ir veiksmīgs?

Vai beigās tu saņem ziņu par notikušu darījumu?
Parasti tā ir ziņa interneta mājas lapā.
Piemēram, ka e-veikals saņēma tavu maksājumu.

Dažreiz darījums nenotiek uzreiz.
Reizēm tam vajag vairāk laika.
Dažreiz darījums tomēr nenotiek,
piemēram, vāja interneta dēļ.

22:39
68%
?
Vājš interneta savienojums
Nebija iespējams apstrādāt Tavu pieprasījumu. Visticamāk, kļūme radās vāja interneta savienojuma dēļ. Lūdzu, pārliecinies, ka Tavai ierīcei ir mobilais internets vai WiFi, un mēģini vēlreiz
SmartIdError.ERROR_CODE_RESPONSE_TIMEOUT
1001x14x13
Mēģiniet vēlreiz
Atcelt

Gribi būt drošs par savu naudu? Ievēro šos 5 padomus!

1 Neapstiprini darījumus bez apdomāšanās!

Tev mobilajā telefonā atnāk ziņa apstiprināt darījumu ar Smart-ID.
Vai tu pats uzsāki šo darījumu?
Tad viss ir kārtībā!
Ievadi savu PIN kodu.

Tu neatceries nekādu darījumu?
Tātad kāds mēģina izkrāpt tavu naudu vai personas datus.
Tev gadījās kļūdīties?
Tu apstiprināji nepareizu darījumu?
Tad ātri zvani uz savu banku un policiju!

2 Nevienam nesaki un neraksti Smart-ID PIN kodus!

Sargā no citiem savus PIN kodus!
Nesaki tos pat savai ģimenei un draugiem!

Iemācies savus PIN kodus no galvas!

Tā ir ļoti svarīga informācija!
Kodus zini tikai tu.
Citi cilvēki nevarēs tev atgādināt aizmirstu kodu.

Tavu Smart-ID PIN kodu dabūjis kāds svešs cilvēks?
Tad tev jālūdz bankai jauns Smart-ID un PIN kods.

3 Neļauj citiem cilvēkiem lietot savu mobilo telefonu!

Papildu drošībai bloķē sava telefona ekrānu!
Tad visa informācija tavā mobilajā telefonā būs drošībā.

4 Regulāri atjauno mobilā telefona aplikācijas!

Izmanto aplikācijas jaunāko versiju!
Vecas aplikāciju versijas nav drošas.

Informācija par jaunāko versiju pienāk uz tavu mobilo telefonu vai planšeti.

Vari atjaunot aplikāciju pats vai lūgt palīdzību cilvēkam, kam uzticies.

5 Ej tikai drošās interneta mājas lapās!

Pārbaudi pakalpojuma sniedzēju!
Viltus mājas lapās var būt:

- pareizrakstības kļūdas,
- neprecīza informācija par uzņēmumu,
- mainīts nosaukums mājaslapas interneta adresē.

Droši ir pirkumi māja slapās, kuru adreses sākas ar https.

6 Sargā savu Smart-ID!

Sargā savu Smart-ID no svešiem cilvēkiem.
Piemēram, neuzstādi savu Smart-ID svešā telefonā.

Tu nevienam nedod lietot savu pasi.
Tāpat tu nevienam nedod lietot savu Smart-ID.

Jaunais **Smart-ID+**

Smart-ID+ ir jaunākais Smart-ID veids.
Smart-ID+ palīdz labāk pārbaudīt,
vai internetā patiešām darbojies tu pats.

Ar jauno Smart-ID+ tu vari drošāk:
- lietot internetbanku;
- saņemt citus pakalpojumus internetā.

Jaunais Smart-ID+ izmanto **kvadrātkodu.**

Kas ir kvadrātkods?

Kvadrātkods ir īpašs kods.
To sauc arī par QR kodu.
Kvadrātkods izskatās kā mazs kvadrāts.
Tajā ir daudz melnu un baltu laukumiņu.
Šajos laukumiņos ir paslēpta informācija.
Piemēram, kvadrātkods var paslēpt mājaslapas adresi vai biļeti.

Kvadrātkoda informāciju var nolasīt ar mobilo ierīci.
Piemēram, ar mobilo telefonu vai planšeti.
Kvadrātkodu nolasa ar mobilā telefona kameru
vai īpašu aplikāciju.

Šobrīd kvadrātkodu cilvēka atpazīšanai izmanto veikalos.
Piemēram, tu pērc enerģijas dzērienu.
Par pirkumu tu gribi samaksāt pašapkalpošanās kasē.
Pirms maksājuma pašapkalpošanas kases ekrānā
parādās QR kods.
Tu noskenē kodu ar savu mobilo telefonu.
Tā tu apliecini,
ka esi 18 gadus vecs.
Enerģijas dzērienu drīkst pirkti tikai no 18 gadu vecuma.

Kā Smarti-ID+ izmanto kvadratkodu?

Smart-ID+ izmanto kvadrātkodu drošākam savienojumam ar telefonu.

Pieteikšanās darbības apstiprināšanai datorā

1. Ekrānā parādās QR kods.
2. Atver Smart-ID aplikāciju savā telefonā.
3. Noskenē QR kodu ar Smart-ID aplikācijas kameru.
4. Apstiprini pieteikšanos ar PIN1 kodu.

Tā Smart-ID+ saprot,
ka pieteikšanos sāki tieši tu.

Pieteikšanās darbības apstiprināšanai mobilajā telefonā

Piemēram, tu darbojies internetbankā vai interneta pārlūkā.
Izvēlies Smart-ID pieteikšanos.
Smart-ID aplikācija atvērsies pati.
Tev jāapstiprina pieteikšanās ar PIN1 kodu.
Tad pārbaudes kods vairs nav jāievada.

QR kodu drošība

QR kodu var izmantot arī krāpnieki.
Pats QR kods nav bīstams.
Taču cilvēki pirms noskenēšanas neredz,
kādu informāciju slēpj QR kods.

Bieži viltotus QR kodus atsūta uz e-pastu.
Piemēram, bankas vai citas iestādes vārdā.
Viltotu QR kodu var ieraudzīt plakātos vai
uz ielas izvietotos materiālos.

Biežākie krāpšanas veidi:

- **Viltotas mājaslapas**

  QR kods aizved uz bankas vai kādas iestādes mājas lapai līdzīgi uztaisītu lapu.

  Tā krāpnieki var iegūt tavus bankas datus vai citu informāciju par tevi.

- **Viltoti maksājumi**

  Uz īsta QR koda tiek uzlīmēts cits kods.
  Piemēram, stāvvietās vai ziedojumu kastēs.
  Tā nauda nonāk pie krāpniekiem.

- **Ļaunprātīgas aplikācijas**

  QR kods var piedāvāt lejupielādēt kaitīgu programmatūru vai viltotu aplikāciju.

Kā sevi pasargāt?

- Neatver saiti uzreiz!
  Vispirms pārbaudi adresi, ko rāda telefons.
  Vai tā izskatās droša un pareiza?
- Neskenē nejaušus QR kodus no aizdomīgām vietām.
- Neievadi bankas datus nepazīstamās vai aizdomīgās lapās.
- Uzmanies no tāda QR koda,
  kas uzlīmēts virs cita.
- Maksājumiem izmanto tikai uzticamas un pārbaudītas vietas.
- Skaties uz QR koda kvalitāti!
  Izplūdis, šķībs vai nekvalitatīvi veidots kods var būt viltots.

Veido drošus ieradumus!

QR kods nenozīmē tavu datu drošību.
QR kods ir tikai ceļš uz informāciju.

Drošākais ieradums:

- Noskenē QR kodu.
- Pārbaudi un izlasi,
  kāda adrese vai informācija tiek parādīta.
- Tikai tad apstiprini darbību.
  Piemēram, atvērt saiti vai veikt maksājumu.

Aizdomīgas vai nepazīstamas adreses labāk neatvērt.

Tava finanšu pratība sākas šeit!

Ienāc Latvijas Bankas “Naudas skolā”!
Tur atradīsi noderīgu informāciju un praktiskus padomus,
kā sakārtot savas naudas lietas.

www.naudasskola.lv

Kredīti

Drošība

Krāpšana

Budžeta plānošana

Apdrošināšana

Uzkrājumi

Ieguldījumi

Pensija

Klientu aizsardzība

Nauda un darījumi

Ilgtspējīgas finanses

LATVIJAS BANKA
EIROSISTĒMA

Naudas skola

Smart-ID lietošanas ceļvedis tapis
Latvijas Bankas sadarbībā ar Smart-ID un
Vieglās valodas aģentūru.

LATVIJAS BANKA
EIROSISTĒMA

vieglās valodas aģentūra

Naudas skola

naudasskola.lv